

| 456 | Het deskundigenrapport buiten rechte op gezamenlijk verzoek

August de Hoogh – mr. A.N.L. de Hoogh is advocaat bij KBS Advocaten N.V. te Utrecht.

Als partijen buiten rechte op gezamenlijk verzoek een deskundige inschakelen, zijn zij in beginsel gebonden aan zijn rapport. Alleen bij steekhoudende en zwaarwegende bezwaren is dit anders, maar de drempel daarvoor is hoog. August de Hoogh beschrijft het traject, de processuele consequenties en de waarderingsvrijheid van de rechter. Zijn analyse van de feitenrechtspraak laat zien dat een bekritisierende partij heel veel werk moet steken in deugdelijke onderbouwing van de kritiek door een andere deskundige, om bij de rechter enige kans van slagen te hebben.

Deskundigen zijn in de letselschadepraktijk van groot belang bij de vaststelling van aansprakelijkheid en de bepaling van de omvang van de schade. Hoewel deskundigen door de rechtbank kunnen worden benoemd, is het in de praktijk gebruikelijker dat zij buiten rechte op gezamenlijk verzoek van partijen worden ingeschakeld. Deze deskundige doet zijn onderzoek en legt zijn bevindingen vast in een schriftelijk bericht. Dit buiten rechte tot stand gekomen schriftelijke bericht, ofwel deskundigenrapport, staat in deze bijdrage centraal.

1. Traject buiten rechte

Als een benadeelde partij een ander aansprakelijk houdt voor een schadeveroorzakende gebeurtenis, dan zal dat tot een debat leiden over de vaststelling van aansprakelijkheid en de bepaling van de schadeomvang. In de regel stuiten partijen daarbij op vragen die zich niet (eenvoudig) onderling laten beantwoorden, terwijl het antwoord op die vragen wel relevant is voor de verdere afwikkeling. Bijvoorbeeld: of in het kader van medische aansprakelijkheid de operatieve ingreep voldeed aan de norm van artikel 7:453 BW; of het ontstaan van een ziekte of letsel (gedeeltelijk) is veroorzaakt door een gebeurtenis waarvoor een partij aansprakelijk wordt gehouden; of de ziekte c.q. het letsel tot beperkingen leidt van lichamelijke of psychische functies, met eventuele consequenties voor dagelijks leven, werk of vrije tijd; of de schadeveroorzakende gebeurtenis heeft geleid tot verlies aan verdienvermogen et cetera.

Om antwoord te krijgen op deze – in hoge mate specialistische – vragen op medisch, verzekeringsgeneeskundig, arbeidsdeskundig of rekenkundig terrein zijn partijen afhankelijk van een deskundige op dat betreffende vakgebied. Deze deskundige kan onderzoek verrichten en partijen de gewenste duidelijkheid geven.

Een deskundige kan op verzoek van (één van de) partijen door de rechtbank, op de voet van artikel 202 Rv, worden gelast, maar in de praktijk is het gebruikelijker

dat partijen – als beiden onderzoek geïndiceerd vinden – buiten rechte op gezamenlijk verzoek dit deskundigenonderzoek laten verrichten. Voordeel daarvan is onder meer de (aanzienlijke) tijd- en proceskostenbesparing en de omstandigheid dat partijen zelf – en dus niet de rechter – de persoon van de deskundige en de vraagstelling bepalen, alsook welke nadere instructies en stukken aan de deskundige worden meegegeven. Daarbij geldt – althans zo is mijn ervaring – dat partijen in de regel dezelfde eisen in acht (willen) nemen als bij een deskundigenbericht dat door de rechter is gelast. Zo is het gebruikelijk dat eerst aan de deskundige wordt gevraagd of het hem vrijstaat om de expertise te verrichten en zo ja, of hij de opdracht aanvaardt. Ook is het standaard om de deskundige te verzoeken zijn onderzoek en conclusies schriftelijk, voorzien van een deugdelijke motivering, te rapporteren¹ en partijen in de gelegenheid te stellen opmerkingen te maken over het concept-rapport.² En tot slot spreken partijen doorgaans af dat het rapport eerst aan de benadeelde moet worden voorgelegd in het kader van het te respecteren blokkerings- en correctierecht.

Als partijen buiten rechte tot een gezamenlijke expertise hebben besloten, dan zal de deskundige – nadat zijn onderzoek is afgerond en partijen op het conceptrapport hebben gereageerd – zijn definitieve rapportage opleveren. Verwacht mag worden dat de deskundige de aan hem voorgelegde vraagstelling in voldoende mate heeft beantwoord. Vervolgens kunnen partijen, als het goed is, aan de hand van het ingewonnen deskundigenbericht met het debat c.q. de afwikkeling verder.

Het zal daarbij niet verbazen dat de ene partij meer content zal zijn met de uitkomst van het deskundigenrapport dan de andere partij. Een standpunt wordt immers door de deskundige ofwel (grotendeels) onderschreven ofwel (grotendeels) weersproken. Het rapport zal in zoverre de zaak dus ‘maken’ of juist ‘breken’. Maar wat nu als één van de partijen zich pertinent niet met (de uitkomst van) de expertise kan verenigen? Bijvoorbeeld omdat de conclusie hem simpelweg niet welgevallig is of omdat hij van

1 Vgl. artikel 198 lid 4 Rv.

2 Vgl. artikel 198 lid 2 Rv.

mening is dat de deskundige is uitgegaan van verkeerde feiten dan wel een verkeerde beoordelingsmaatstaf. Moet die partij dan berusten in de rapportage of zijn er nog andere mogelijkheden?

Het spreekt voor zich dat deze partij zijn bezwaren – doorgaans al in de conceptfase – bij de deskundige kenbaar kan maken. Evenwel heb ik nog nooit meegemaakt, noch van iemand vernomen, dat een deskundige naar aanleiding van geuite bezwaren zijn rapportage wezenlijk heeft gewijzigd, en laat staan de uitkomst daarvan. Het bewandelen van deze weg zal dus weinig vruchtbaar zijn.³ Een andere optie is dat de partij zijn bezwaren deelt met de wederpartij, in de hoop dat mogelijk kan worden aangestuurd op een nieuwe expertise of een regeling. Maar ook deze route zal niet snel succesvol zijn, omdat de wederpartij aan de bezwaren weinig boodschap zal hebben: die partij zal immers wel content zijn met de inhoud van het rapport.

De partij die bezwaren heeft tegen het rapport zal in de regel dus weinig mogelijkheden hebben in de richting van de deskundige en de wederpartij. Wat hij zou kunnen doen, is eenzijdig op eigen kosten een nieuwe expertise laten verrichten door een andere deskundige. Maar dat neemt niet weg dat er wel een deskundigenrapport ligt dat op gezamenlijk verzoek tot stand is gekomen.

In de volgende paragraaf zal ik nader uiteenzetten wat de juridische waarde en betekenis is van dit rapport. Voorop wordt gesteld dat zo een deskundigenrapport zich in ieder geval niet als bindend advies laat kwalificeren,⁴ tenzij partijen dat expliciet overeenkomen, hetgeen overigens naar mijn opvatting nooit voorkomt. Om te bepalen wat de status is van het rapport, zal ten behoeve van de overzichtelijkheid een onderscheid worden gemaakt tussen de processuele consequentie voor partijen en de waardeeringsvrijheid van de rechter.

2. Processuele consequentie van gezamenlijk rapport

Het op gezamenlijk verzoek laten verrichten van deskundigenonderzoek kan processuele consequenties hebben voor beide partijen. Of daarvan sprake is, hangt uiteraard af van de omstandigheden van het geval, waarbij in ieder

geval relevant is wat partijen concreet met elkaar zijn overeengekomen en op welke wijze het rapport tot stand is gekomen.

Mochten beide partijen met de persoon van de deskundige en de vraagstelling hebben ingestemd en mocht daarnaast de rapportage van de deskundige op de voor een voorlopig deskundigenbericht voorgeschreven wijze tot stand zijn gekomen, dan is in de feitenrechtspraak uitgemaakt dat het rapport op één lijn moet worden gesteld met een door de rechter opgedragen deskundigenbericht.⁵ Dat heeft processuele gevolgen voor beide partijen, omdat het in dat geval in strijd is met de goede procesorde om een nieuw onderzoek, op de voet van een voorlopig deskundigenbericht, te verlangen. Een rechter zal dus in dat geval een verzoek tot het gelasten een voorlopig deskundigenbericht moeten afwijzen. Dat is begrijpelijk, omdat een andere opvatting – zoals Hof Amsterdam letterlijk overwoog – afbreuk doet aan de wenselijke praktijk dat de betrokken partijen bij gevallen van letselschade zo mogelijk buiten de rechter overeenstemming bereiken over een gezamenlijk op te dragen expertise ten dienste van de (voortvarende) afwikkeling van de schade, althans de inschatting van de proceskansen.⁶ In feite zou het ‘deskundigenshopping’ in de hand werken. Het verbaast dan ook niet dat een partij die dan toch zo een verzoek om een voorlopig deskundigenbericht indient, nul op het rekest krijgt.⁷

Met het buiten rechte laten verrichten van deskundigenonderzoek verliezen partijen in beginsel het (processuele) recht op een voorlopig deskundigenbericht dat door de rechter wordt gelast. Dat brengt feitelijk met zich dat partijen in hun onderlinge verhouding aan het rapport zijn gebonden. Zij dienen zich dat vooraf te realiseren, al heeft de rechtspraak nog wel in een uitzondering voorzien.

Nieuw onderzoek kan alsnog op de voet van een voorlopig deskundigenbericht worden verlangd, als er zwaarwegende en steekhoudende bezwaren bestaan tegen de wijze van totstandkoming of de inhoud van het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen rapport.⁸ In dat geval ‘herleeft’ het recht op deskundigenonderzoek van artikel 202 Rv. Daarvoor is wel noodzakelijk dat eerst die drempel van de zwaarwegende en steekhoudende bezwaren moet worden genomen (zie par. 4).

3 Partijen dienen zich daarbij te realiseren dat het maken van op- en aanmerkingen er ook toe kan leiden dat de deskundige zijn bevindingen – in positieve of negatieve zin – kan nuanceren c.q. bijstellen of dat hij zijn conclusie juist sterker zal aanzetten. Aan het stellen van vragen kunnen dus risico's kleven. Al is het in sommige situaties juist nuttig om de deskundige een bepaalde uitspraak te ontlocken.

4 Vgl. Rb. Amsterdam 14 april 2010, **ECLI:NL:RBAMS:2010:BN0327**.

5 Zie onder meer Hof Amsterdam 6 maart 2010, **ECLI:NL:GHAMS:2010:BM9228**, Rb. Gelderland 19 mei 2015 **ECLI:NL:RBGEL:2015:8274** en Rb. Midden-Nederland 10 januari 2018, **ECLI:NL:RBMNE:2018:48**.

6 Hof Amsterdam 6 maart 2010, **ECLI:NL:GHAMS:2010:BM9228**.

7 Zie bijvoorbeeld Rb. Den Haag 25 oktober 2012, **ECLI:NL:RBSGR:2012:BY2555** en Rb. Oost-Brabant 22 december 2016, **ECLI:NL:RBOBR:2016:7126**.

8 Zie bijvoorbeeld Hof Amsterdam 16 maart 2010, **ECLI:NL:GHAMS:2010:BM9228**, Rb. Den Haag 25 oktober 2012, **ECLI:NL:RBSGR:2012:BY2555** en Rb. Oost-Brabant 22 december 2016, **ECLI:NL:RBOBR:2016:7126**.

3. Waardering door de rechter

Behoudens zwaarwegende bezwaren zijn partijen dus in hun onderlinge verhouding aan het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen rapport gebonden. Maar betekent dat nu ook dat de rechter – behoudens zwaarwegende bezwaren – eveneens aan (de uitkomst van) het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen rapport is gebonden?

Het antwoord op deze vraag is op zich niet zo ingewikkeld, nu dit direct besloten ligt in artikel 152 lid 2 Rv: ‘De waardering van het bewijs is aan het oordeel van de rechter overgelaten, tenzij de wet anders bepaalt.’ Nu de wet in dezen niets anders bepaalt, is de rechter dus vrij in zijn waardering van het rapport als bewijsmiddel. Hij is dus niet aan het oordeel van de geraadpleegde deskundige gebonden en hij mag zelf beoordelen of hij (de beoordeling van) de deskundige wel of niet volgt. Dat is ook zo door de Hoge Raad bevestigd in 2014:⁹

‘Indien een op verzoek van een partij of op gezamenlijk verzoek van partijen uitgebracht deskundigenrapport in het geding is gebracht, is het aan de rechter om te beoordelen welke waarde daaraan moet worden toegekend (art. 152 lid 2 Rv). Gelet hierop staat het de rechter ook vrij om bij zijn beoordeling van het geschil een dergelijk rapport tot uitgangspunt te nemen, ook als in het partijdebat bezwaren zijn geuit tegen de wijze van totstandkoming of de inhoud daarvan. Hetzelfde geldt als een partij voorafgaand aan de totstandkoming van een op gezamenlijk verzoek van partijen uit te brengen rapport, te kennen heeft gegeven zich niet aan het rapport gebonden te zullen achten. Het is aan de rechter of hij voor de waardering van een dergelijk rapport in het licht van de bezwaren die een partij daartegen heeft ingebracht, behoefte heeft aan voorlichting door daartoe door hemzelf benoemde deskundigen (art. 194 Rv).’

Volgens de wetgever en Hoge Raad heeft de rechter dan ook in hoge mate de vrijheid bij de beoordeling van het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen rapport. In feite mag hij doen met het rapport wat hem goeddunkt. Hij kan zelfs op grond van artikel 194 Rv een nieuw deskundigenonderzoek gelasten.

Voor wat betreft zijn beslissing is de rechter uiteraard wel gehouden deze behoorlijk te motiveren. Omdat het deskundigenrapport dat op gezamenlijk verzoek van partijen tot stand is gekomen, op één lijn kan worden gesteld met een door de rechter opgedragen deskundigenbericht, ziet de rechter zich daarbij naar mijn overtuiging ook geholpen door een beperkte motiveringsplicht. Die plicht

houdt op grond van het Flevoziekenhuisarrest¹⁰ in dat de rechter zijn beslissing in het algemeen niet verder behoeft te motiveren dan door te overwegen dat de door de deskundige gebezigde motivering hem overtuigend voorkomt. Wel zal de rechter alle terzake door partijen aangevoerde feiten en omstandigheden in aanmerking moeten nemen en op basis van die aangevoerde stellingen in volle omvang moeten toetsen of aanleiding bestaat van de in het rapport geformuleerde conclusies af te wijken. Tevens dient de rechter op specifieke bezwaren van een partij in te gaan als deze bezwaren een voldoende gemotiveerde betwisting inhouden van de juistheid van de zienswijze van de deskundige.¹¹

Hoewel deze ‘Flevoziekenhuis-overweging’ specifiek ziet op het deskundigenbericht dat door de rechter is gelast, geldt de daarin besloten beperkte motiveringsplicht naar mijn opvatting ook voor het deskundigenrapport dat op gezamenlijk verzoek tot stand is gekomen. Beide rapporten zijn immers op één lijn te stellen. Weliswaar heeft de Hoge Raad zich hieromtrent niet eerder uitgelaten, maar dat geldt wel voor Hof Den Bosch.¹² In die kwestie, waarin het gezamenlijke rapport door de benadeelde werd ‘aangevochten’ met behulp van een eenzijdige expertise, overwoog het hof:

‘3.5.1 Indien het standpunt van een door een partij geraadpleegde deskundige afwijkt van dat van de door de rechter benoemde deskundige, behoeft de rechter zijn beslissing om de zienswijze van de laatstgenoemde deskundige te volgen in het algemeen niet verder te motiveren dan door te overwegen dat de door deze deskundige gebezigde motivering hem overtuigend overkomt. Wel zal de rechter moeten ingaan op specifieke bezwaren van partijen tegen de zienswijze van de door de rechter benoemde deskundige, indien deze bezwaren een voldoende gemotiveerde betwisting inhouden van de juistheid van deze zienswijze. De rechter zal alle ter zake door partijen aangevoerde feiten en omstandigheden in aanmerking dienen te nemen en op basis van die aangevoerde stellingen in volle omvang dienen te toetsen of er aanleiding is om van de in het rapport geformuleerde conclusies af te wijken (...)

3.5.2. Naar het oordeel van het hof geldt dit ook in een situatie als de onderhavige, waarin het standpunt van een door een partij geraadpleegde deskundige afwijkt van dat van een op gemeenschappelijk verzoek van partijen rapporterende deskundige.’

Terug naar de waarderingsvrijheid van de rechter. De rechter komt op grond van de wet en de rechtspraak van de Hoge Raad een grote vrijheid toe, in die zin dat

9 HR 19 december 2014, **ECLI:NL:HR:2014:3654**.

10 HR 9 december 2011, **ECLI:NL:HR2011:BT2921**.

11 Ook nog bevestigd in HR 3 mei 2013, **ECLI:NL:HR:2013:BZ1468** en HR 17 februari 2017, **ECLI:NL:HR:2017:279**.

12 Zie Hof Den Bosch 22 november 2016, **ECLI:NL:GHSHE:2016:5205** r.o. 3.5.1 en 3.5.2.

de rechter zelf mag bepalen of de (de uitkomst van) het deskundigenbericht wordt gevolgd. Hoewel dat enigszins vrijblijvend klinkt en mogelijk de indruk wekt dat partijen vooraf hun proceskansen maar lastig kunnen inschatten, valt dat in de praktijk wel mee. Want ondanks het bestaan van een abstract waarderingskader vaart de feitenrecht-spraak toch wel zijn eigen steevaste koers, die in feite heel duidelijk is. Aldoor overweegt de rechter letterlijk dat partijen gebonden zijn aan een deskundigenbericht dat op hun gezamenlijk verzoek is uitgebracht en dat dit rapport als uitgangspunt geldt voor de verdere beoordeling.¹³ Dat is alleen anders, aldus diezelfde feitenrechtspraak, bij het bestaan van ‘zwaarwegende en steekhoudende bezwaren.’

4. Steekhoudende en zwaarwegende bezwaren

Wat zijn nu eigenlijk steekhoudende en zwaarwegende bezwaren? Voorop wordt gesteld dat deze vraag zich in algemene zin niet laat beantwoorden, omdat de beoordeling daarvan altijd feitelijk van aard is. Ieder rapport staat op zichzelf. In de regel geldt dat feitenrechtters bezwaren zwaarwegend en steekhoudend (kunnen) vinden als zij zien op de wijze waarop de deskundige zijn werkzaamheden heeft verricht of als de inhoud van het rapport niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen van onpartijdigheid, consistentie, inzichtelijkheid en logica. In feite is dit dezelfde beoordelingsmaatstaf die geldt als partijen bezwaren aanvoeren tegen een deskundigenbericht dat door de rechter is gelast.¹⁴

Een oordeel geven over bezwaren die zien op de wijze waarop de deskundige zijn werkzaamheden heeft verricht, zal een rechter over het algemeen weinig problemen opleveren. Bijvoorbeeld als uit het rapport niet valt af te leiden dat en hoe de deskundige de reacties van partijen op zijn eerste rapport in zijn bevindingen heeft verdisconteerd.¹⁵ Dergelijke bezwaren hebben betrekking op de procedurele aspecten en een rechter is bij uitstek in staat om daarover een oordeel te geven. Dat is anders als de rechter de juistheid van een deskundigenrapport moeten beoordelen dat gemotiveerd wordt betwist (aan de hand van bijvoorbeeld een eenzijdig expertiserapport). Als jurist is de rechter daartoe niet (goed) in staat. In een bodemprocedure kan (dus: discretionaire bevoegd-

heid) de rechter dan weliswaar op de voet van artikel 194 Rv een eigen deskundige benoemen, maar die mogelijkheid staat hem in beginsel niet ten dienste in een deel-geschilprocedure¹⁶ of in de procedure van een voorlopig deskundigenbericht.¹⁷

Wel kunnen rechters nagaan of de deskundige de noodzakelijke onpartijdigheid heeft betracht, of het rapport consistent en inzichtelijk is en of de daarin opgenomen redeneringen voldoen aan de regels van de logica. Deze handvatten voor de motivering van zijn beslissing zijn inmiddels vaste feitenrechtspraak en lijken – zoals A-G Hartlief¹⁸ constateert – te zijn geïnspireerd op passages uit de dissertaties van De Groot en De Bock.¹⁹ Interessant is ook de uitleg die Rechtbank Oost-Brabant hieraan gaf:

‘Van zwaarwegende bezwaren is onder andere sprake indien het bericht niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen van onpartijdigheid, consistentie, inzichtelijkheid en logica. Kortom, het rapport moet deugdelijk gemotiveerd zijn, wat onder meer inhoudt dat de deskundige inzichtelijk maakt hoe hij tot zijn oordeel is gekomen en hoe zijn oordeel zich verhoudt tot de gebruikelijke zienswijzen en richtlijnen binnen zijn beroepsgroep, alsmede dat hij een eventuele afwijking deugdelijk motiveert.’²⁰

In feite verschilt voornoemde beoordelingsmaatstaf van de rechter ook niet wezenlijk van de beoordelingsmaatstaf van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg.²¹ In het tuchtrecht wordt een deskundigenrapport aan de navolgende criteria getoetst:

1. Het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;
2. Het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;
3. In het rapport wordt op inzichtelijke en consistente wijze uiteengezet op welke gronden de conclusies van het rapport steunen;
4. Het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;
5. De rapporteur blijft binnen de grenzen van zijn deskundigheid.’

13 Zie onder meer Rb. Rotterdam 6 juli 2016, zaaknummer /rolnummer: C/1 0/482088 /HA ZA 15-825 (zie site van PIV), Rb. Midden-Nederland 25 oktober 2016, **ECLI:NL:RBMNE:2016:5718** Rb. Rotterdam 27 december 2017, **ECLI:NL:RBROT:2017:9799**, Rb. Amsterdam 8 mei 2018, **ECLI:NL:RBAMS:2018:4408**, Rb. Limburg 12 september 2018, **ECLI:NL:RBLIM:2018:8504**.

14 Zie ook A-G Hartlief in zijn conclusie van 12 januari 2018, **ECLI:NL:PHR:2018:45**.

15 Rb. Gelderland 19 mei 2015, **ECLI:NL:RBGEL:2015:8274**.

16 Nu voor bewijsvoering in deze procedure maar beperkt plaats is.

17 Om te beoordelen of er steekhoudende en zwaarwegende bezwaren kleven aan het rapport dat buiten rechte tot stand is gekomen.

18 In zijn conclusie van 12 januari 2018, **ECLI:NL:PHR:2018:45**, die overigens wel betrekking had op een deskundigenbericht dat door de rechter was gelast.

19 G. de Groot, *Het deskundigenadvies in de civiele procedure*, diss., Deventer: Kluwer 2008, p. 423-425 en R. H. de Bock, *Tussen waarheid en onzekerheid. Over het vaststellen van feiten in de civiele procedure*, diss., Deventer: Kluwer 2011, p. 322-325.

20 Rb. Oost-Brabant 30 januari 2018, www.letselschademagazine.nl/2018/rb-oost-brabant-300118.

21 De standaardzaak is CTG 30 januari 2014, **ECLI:NL:TGZCTG:2014:17**.

Aan de hand van de hiervoor genoemde handvatten zal een rechter moeten beoordelen of aan het op gezamenlijk verzoek van partijen tot stand gekomen rapport steekhoudende en zwaarwegende bezwaren kleven. Zoals eerder vermeld, is deze beoordeling feitelijk van aard en kan niet in algemene zin worden aangegeven wanneer een bezwaar wel of niet zwaarwegend en steekhoudend is; ieder deskundigenbericht staat nu eenmaal op zichzelf. Dat neemt niet weg dat er wel enkele hoofdlijnen op dit punt uit de jurisprudentie zijn op te maken die zich als volgt laten samenvatten.

Voorop wordt gesteld dat het enkele feit dat een partij onderbouwde bezwaren heeft tegen het deskundigenrapport, dit rapport op zichzelf niet onbetrouwbaar maakt.²² Ook de enkele omstandigheid dat een partij het niet eens is met de conclusie of uitkomst van het deskundigenrapport, is onvoldoende om het rapport terzijde te schuiven.²³ Van een partij die het deskundigenrapport bekritiseert, wordt het nodige verwacht. Daarbij dient de bekritiserende partij zich ook te realiseren dat een rechter 'slechts' jurist is en dus niet goed in staat is om de juistheid van het deskundigenrapport (inhoudelijk) te kunnen beoordelen.²⁴ Om die reden heeft het bekritisere van van het deskundigenrapport alleen een redelijke kans van slagen als het standpunt deugdelijk en overtuigend wordt onderbouwd. Het enkel benoemen dat een literatuur- of bronnenlijst ontbreekt, waardoor de bevindingen en/of conclusies niet geverifieerd kunnen worden, zal bijvoorbeeld onvoldoende gewicht in de schaal leggen.²⁵

Om de rechter te kunnen overtuigen, is de bekritiserende partij genoodzaakt om een rapport van een andere deskundige in het geding te brengen, waarin bij voorkeur de conclusies van de door partijen benoemde deskundige op overtuigende wijze worden weersproken.²⁶ Daarbij volgt uit de rechtspraak dat – voor zover het geschil betrekking heeft op een medische beoordeling – dat een andersluidend oordeel van de niet onpartijdige eigen medisch adviseur in zijn algemeenheid niet voldoende (overtuigend) zal zijn.²⁷ Een partij zal nauwgezet en met overtuiging de pijnpunten van het rapport bloot moeten leggen op basis waarvan kan worden geoordeeld dat de deskundige in redelijkheid niet tot zijn conclusie had kunnen komen. Bijvoorbeeld door aan te tonen dat iedere onderbouwing van een bepaalde conclusie ontbreekt²⁸ of door hard te maken dat de deskundige in strijd heeft gehandeld met

geldende gedragscode, waardoor het rapport niet is opgesteld op basis van objectieve gegevens en daardoor niet aan de eisen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid voldoet.²⁹

Zijn eenmaal de bezwaren voldoende gemotiveerd naar voren gebracht, dan is de rechter, op grond van het eerder besproken Flevoziekenhuisarrest,³⁰ vervolgens gehouden op deze specifieke bezwaren in te gaan. Laat de rechter dat evenwel na, dan schendt hij in beginsel zijn motiveringsplicht. Voor partijen is het dus zaak om de motivering van de rechter op dit punt altijd kritisch te toetsen (in verband met appel of cassatie).

Kortom, de partij die zich niet met de uitkomst van het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen deskundigenbericht kan verenigen, zal eerst goed zijn huiswerk moeten doen. Alle mogelijke bezwaren zullen in kaart moeten worden gebracht door onder meer te (laten) beoordelen of de deskundige de juiste en volledige feiten in aanmerking heeft genomen, een juiste beoordelingsmaatstaf heeft aangelegd, of zijn conclusies begrijpelijk en inzichtelijk zijn onderbouwd c.q. gerapporteerd et cetera. Het laten verrichten van een eenzijdige expertise door een andere deskundige zal daarbij moeten worden overwogen. In ieder geval zal gezocht moeten naar argumenten die de rechter ervan kunnen overtuigen dat de op gezamenlijk verzoek ingeschakelde deskundige in zijn bevindingen niet kan worden gevolgd.

5. Omissie en eenzijdig rapport

Het komt nog wel eens voor dat de wijze van totstandkoming van het rapport niet geheel vlekkeloos verloopt. Ik noem enkele voorbeelden. De deskundige vergeet het conceptrapport aan partijen toe te sturen, de deskundige communiceert maar met één partij en legt daarvan geen rekenschap af aan de andere partij, of de deskundige heeft het (eventuele) blokkeringsrecht niet in acht genomen. Dergelijke fouten hoeven niet te betekenen dat er per definitie steekhoudende en zwaarwegende bezwaren aan het rapport buiten rechte kleven. De rechter kan immers 'herstelwerkzaamheden' van deskundigen of partijen in zijn beoordeling laten meewegen. Dus de deskundige die zijn conceptrapport vergeet toe te sturen, maar dat herstelt door partijen alsnog in de gelegenheid te stellen op het rapport te reageren, kan zijn fout daar

22 Zie bijvoorbeeld Rb. Limburg 13 mei 2015, [ECLI:NL:RBLIM:2015:4054](#).

23 Zie bijvoorbeeld Rb. 's-Gravenhage 12 maart 2013, [JA 2013, 91](#) en Rb. Amsterdam 31 mei 2018, [ECLI:NL:RBAMS:2018:6066](#).

24 Zie ook Rb. Limburg 13 mei 2015, [ECLI:NL:RBLIM:2015:4054](#).

25 Zie bijvoorbeeld Rb. Limburg 12 september 2018, [ECLI:NL:RBLIM:2018:8504](#).

26 Zie bijvoorbeeld Rb. Noord-Holland 13 juli 2016, [www.letselschademagazine.nl/2016/rb-noord-holland-130716](#).

27 Zie bijvoorbeeld Rb. Rotterdam 11 april 2011, [JA 2011, 140](#) en Rb. Amsterdam 2 januari 2014, [RAV 2014, 36](#).

28 Zie bijvoorbeeld Rb. Amsterdam 20 januari 2011, [ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ1537](#).

29 Zie bijvoorbeeld Rb. Midden-Nederland 25 oktober 2016, [ECLI:NL:RBMNE:2016:5718](#).

30 HR 9 december 2011, [ECLI:NL:HR2011:BT2921](#) en bevestigd in HR 3 mei 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ1468](#) en HR 17 februari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:279](#).

in beginsel mee goed maken.³¹ Dat geldt evenzo voor de deskundige of de partij die alsnog aan de andere partij volledige inzage geeft in de gevoerde correspondentie, als daarbij geen sprake is geweest van benadeling.³² En ook als het (eventuele) blokkeringsrecht niet in acht zou zijn genomen, kan deze omissie worden hersteld doordat de benadeelde in zijn handelwijze er geen enkele blijk van heeft gegeven dat hij van het blokkeringsrecht gebruik wilde maken.³³

Mocht dus sprake zijn van een relatief onschuldige omissie tijdens de totstandkoming van het rapport, dan dienen partijen er dus alert op te zijn dat onder omstandigheden deze omissies, zonder wezenlijke gevolgen, kunnen worden hersteld.

Tot slot nog een opmerking over wat nu ‘geldt’ als een partij niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van een deskundigenrapport. Er zijn immers uitspraken voorhanden waarin de ene partij zich in rechte op een deskundigenrapport beroept dat buiten rechte tot stand is gekomen en waarvan de andere partij stelt bij de totstandkoming daarvan niet betrokken te zijn geweest. Kan dat rapport – als bewijs – dan door de rechter tot uitgangspunt worden genomen? Het antwoord luidt, op grond van artikel 152 lid 2 Rv, bevestigend, wat ook volgt uit de uitspraak van Rechtbank Den Haag.³⁴

‘Dat de rapportages van Van der Meulen niet in onderling overleg tussen partijen tot stand zijn gekomen, betekent niet per definitie dat die rapportages niet tot bewijs kunnen dienen. Aan de hand van de concrete omstandigheden van het onderhavige geval dient te worden beoordeeld of London gebonden is aan de rapporten van Van der Meulen en of aan deze rapporten bewijskracht toekomt.’

Hoewel Rechtbank Den Haag uiteindelijk die eenzijdige rapportages niet volgde, toont voornoemde overweging

wel de – niet te onderschatten – waarderingsvrijheid van de rechter aan. Maar diezelfde vrijheid kan er ook toe leiden dat de rechter vooropstelt dat het rapport niet kan worden gevolgd als één van de partijen bij de totstandkoming van het rapport niet betrokken is geweest. Zo overwoog Rechtbank Gelderland simpelweg:

‘Bij de totstandkoming van het rapport van Verhoeven was het ziekenhuis niet betrokken. Dat rapport voldoet daarom niet aan de hiervoor bedoelde vereisten [lees: overeenstemming persoon, vraagstelling et cetera, AdH]. Het kan daarom niet, zoals [verzoekster] lijkt te veronderstellen, als basis voor een beoordeling van de behandeling in het ziekenhuis dienen.’³⁵

6. Afronding

In deze bijdrage heb ik getracht de waarde en betekenis van een op gezamenlijk verzoek van partijen tot stand gekomen deskundigenbericht te duiden. In feite komt het er op neer dat deze waarde en betekenis uitsluitend worden bepaald door de concrete omstandigheden van het geval. Op welke wijze het rapport tot stand is gekomen en inhoudelijk is vormgegeven, zijn daarbij de allesbepalende vragen.

Een gezamenlijke expertise is het uitgangspunt voor de verdere beoordeling van de zaak, tenzij sprake is van zwaarwegende en steekhoudende bezwaren. De feitenrechtspraak op dit punt laat evenwel zien dat daarvan niet snel sprake is. Het is aan de partij die het rapport bekritiseert om zijn standpunt deugdelijk te onderbouwen; bij voorkeur met een rapport van een andere deskundige. Voor de partij die het op gezamenlijk verzoek tot stand gekomen deskundigenrapport wil aanvechten, is er dus werk aan de winkel.

31 Rb. Amsterdam 8 mei 2018, **ECLI:NL:RBAMS:2018:4408**.

32 Rb. Limburg 12 september 2018, **ECLI:NL:RBLIM:2018:8504**.

33 Zie bijvoorbeeld Hof Den Bosch 22 november 2016, **ECLI:NL:GHSHE:2016:5205** en Rb. Limburg 12 september 2018, **ECLI:NL:RBLIM:2018:8504**.

34 Rb. Den Haag 24 maart 2015, **ECLI:NL:RBDHA:2015:4760**.

35 Rb. Gelderland 19 mei 2015, **ECLI:NL:RBGEL:2015:8274**.